

آشنایی با مفاهیم قرآن

معنی لغات و عبارات قرآن

مرحله‌ی اول

تدوین و تقدیم :

مؤسسه‌ی فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على نبیتہا محمد و على آله و
اصحابه و اتباعه اجمعین.

قرآن آخرین پیام خداوند متعال برای انسان در این دنیا فانی است که در آن بهترین روش زیستن در دنیا و آخرت را به مؤمنان معرفی نموده است . بی شک هر آنکه خود را از فهم قرآن بی نیاز بداند، در جاهلیت خواهد زیست و خواهد مرد و در دنیا بدبخت ، و در آخرت در زمرة ی زیانکاران خواهد بود .

هرگز شایسته نیست ، شخص دانا و حکیم خویشتن را از سعادت دنیا و آخرت محروم نماید، و برای فهم روش بهتر زیستن تلاش ننماید و عمر را بیهوده تلف کند و برای فهم نامه‌ی سرگشاده‌ی خداوند (قرآن) که خطاب به او نازل شده است ، در شبانه روز لحظاتی را اختصاص ندهد

قرآن حدود ۷۷۰۰ کلمه است که با حفظ و فراگیری لغات و قواعد این مرحله که بیش از ۳۵۰۰ بار در قرآن تکرار شده اند با معنای تقریباً ۵۰ لغات قرآن آشنا خواهید شد. توفیق روز افزون همگان را از خداوند متعال خواستاریم. مؤسسه‌ی فرهنگی قرآن و سنت نبوی روانسر

درس اوّل

تکرار	معنی	لغت
بسیار	به	بِ
۱۳۹	نام	اِسْمٌ
۲۸۱۵	خداوند	اَللَّهُ
۱۶۹	بخشنده	رَحْمَنٌ
۲۰۷	مهربان	رَحِيمٌ
۹۶۹	پروردگار، صاحب	رَبٌّ
۴۳	ستایش	حَمْدٌ
۲۳۶	پیامبر، فرستاده	رَسُولٌ
۴۷۸	او ، آن	هُوَ
بسیار	من ، سـ	يـ
بسیار	شما ، سـтан	كـم
بسیار	برای ، به	لـ ، لـ
	برای خدا ، مختص خدا	لِلَّهِ
۱۷۲۳	نیست	لَا

۱۱۳	خدا ، معبد	إِلَهٌ
۶۵۷	جز ، مگر	إِلَّا
۹۱	بسیار آمرزنده	غَفُورٌ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿۱﴾ حمد/۱

۲- لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ... ﴿۱۹﴾ (۱) محمد/۱۹

۳- مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ .. ﴿۲﴾ (۲) فتح/۲۹

۱- در ترجمه‌ی برخی از عبارات بهتر است به جای " خدا " همان " الله " بنویسیم

۲- معمولاً در آخر ترجمه ، کلمه‌ی " است " یا فعل مناسب دیگری اضافه می شود.

٤ - .. أَلَّهُ رَبِّي ... كهف / ٣٨

٥ - هُوَ أَلَّهُ ... حشر / ٢٢

٦ - .. هُوَ رَبِّي ... رعد / ٣٠

٧ - هُوَ رَبُّكُمْ .. هود / ٣٤

٨ - الْحَمْدُ لِلَّهِ ... حمد / ٢

٩ - ... وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ بقره / ٢١٨

درس دوّم

لغت	معنی	تکرار
عبد	بندہ	۲۸
ولیّ	دوست ، سرپرست	۴۴
مؤمنین	مؤمنان ، افراد با ایمان	۱۴۴
عالَمِین	جهانیان ، مردم	۷۳
ابن	پسر	۴۰
قوّة	قدرت ، توانایی	۲۹
اعمال	کارها	۴۱
جَمِيعاً	همه	۵۳
هـ، ۵	او، آن، ش	بسیار
إنّ	قطعاً	۲۴۴۲
نا	ما، سمان	بسیار
قال	گفت	۵۲۹
آنّ	قطعاً، این که، که	۵۴۲
معَ	با، همراه	۱۶۴

۴۲۲	بود ، است	کانَ
۳۲۲۱	از ، از سوی ، بعضی از	مِنْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١ - .. لَهُ الْحَمْدُ ... ﴿٧٠﴾ قصص /

٢ - أَلَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ كَنَا أَعْمَلُنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ .. ﴿٦﴾

شوری / ١٥ ﴿١٥﴾

٣ - قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ﴿٣﴾ مريم / ٣٠

٤ - إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ ... ﴿٤﴾ اعراف / ٥٤

٥ - وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ .. ﴿٥﴾ ﴿١٢﴾ ٢ مائدہ / ١٢

٦ - وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٦﴾ نساء / ٩٦

٢ - إِنِّي = إِنْ + ي = قطعاً من

- ٧- وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾ احزاب / ٤٣
- ٨- الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٢﴾ حمد / ٢
- ٩- وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾ آل عمران / ٦٨
- ١٠- وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾ انفال / ١٩
- ١١- أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا .. ﴿١٦٥﴾ بقره / ١٦٥
- ١٢- قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ... ﴿١١٤﴾ مائدہ / ١١٤

درس سّوم

لغت	معنی	تکرار
ثواب	پاداش	۱۳
خیر	بهتر ، کار خوب	۱۷۶
علم	دانش ، آگاهی	۱۰۵
کُلّ	هر، همه، هریک	۳۷۴
شَعِيْ	چیز	۲۷۹
رَحْمَة	رحمت، بخشایش	۱۱۴
خالِق	آفریننده	۸
اَهَل	اهل ، خانواده	۱۲۷
قُلْ	بگو	۳۳۲
قالُوا	گفتند	۳۳۱
هذا	این	۲۲۵
فَ	پس ، و	بسیار
عِند	نزد	۱۹۷
يا	ای	۳۶۱

١٤٤٥	بر	عَلَى ، عَلَيْ
	سلام ، درود	سلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ ... ﴿٨﴾ قصص / ٨٠

٢- قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا ﴿١٣﴾ مائدہ / ١٠٩

٣- وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ... ﴿٦٤﴾ انعام / ١٦٤

٤- قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِّنْ رَّبِّي ... ﴿٩٨﴾ کھف / ٩٨

٥- قُلِ اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ ... ﴿١٦﴾ رعد / ١٦

٦- فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الْدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ﴿١٣٤﴾ نساء / ١٣٤

٧- وَقَالَ مُوسَىٰ يَأْفِرُ عَوْنَٰ إِنِّي رَسُولٌ مِّنْ رَّبِّ

الْعَالَمِينَ ﴿١٤﴾ اعراف / ١٠٤

٨- فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ﴿٥٤﴾ انعام / ٥٤

درس چهارم

لغت	معنی	تکرار
عِزَّة	عظمت و سر بلندی	۱۱
الآيات	نشانه ها ، معجزه ها	۲۹۵
غَيْب	نهان ، پنهان ، اسرار	۴۹
أَوْلِيَاء	دوستان ، سرپرستان	۴۲
قَوْم	قوم ، گروه ، مردم	۳۸۳
دَرَجَات	رتبه ها	۱۴
مَغْفِرَة	آمرزش	۲۸
هُمْ ، هُنْ	آنها ، شان	بسیار
نَبِي	پیامبر	۵۴
إِنَّمَا	قطعاً ، فقط	۱۴۶
الَّذِينَ	کسانی که	۱۰۸۰
آمُنُوا	ایمان آور دند	۲۵۸
سَمَاوَات	آسمانها	۱۹۰
أَرْض	زمین	۴۶۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- أَللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ ءَامَنُوا بقره/٢٥٧

٢- إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا يومنس/٦٥

٣- إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ طه/٩٨

٤- إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ أَلْيَسْلَمُ آل عمران/١٩

٥- وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ نحل/٧٧

٦- إِنَّمَا وَلِيْكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا ...

مائده/٥٥

^٣ - إنما بعد از کلمه پس از خود ترجمه می شود.

٧- هُمْ دَرَجَتُ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةً ﴿١﴾ انفال/٤

٨- وَقَالَ أُولَيَاءُهُمْ ... ﴿١٢٨﴾ انعام/١٢٨

٩- قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ ﴿١٢٨﴾ اعراف/١٢٨

١٠- وَمَغْفِرَةً مِّنْ رَبِّهِمْ ... ﴿١٥﴾ محمد/١٥

١١- وَقَالَ أُولَيَاءُهُمْ ... ﴿١٢٨﴾ انعام/١٢٨

١٢- وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ ﴿٧﴾ انعام/٣

١٣- قُلْ إِنَّمَا آتَيْتُ عِنْدَ اللَّهِ ﴿١٩﴾ انعام/١٠٩

---

* - "لِ" بعد از قال به معنی "به" است . ۲- اگر بعد از فعل مفرد کلمه جمع باید فعل هم به صورت جمع معنا می شود.

درس پنجم

لغت	معنی	تکرار
بَيَان	پیام روشن	۳
صَالِحِينَ	نیکان، شایستگان	۲۶
قَوْيٰ	نیرومند	۱۱
عَزِيزٌ	با عزت ، قدرتمند	۹۹
أَمْوَال	ثروت ها	۶۱
مَعْلُوم	معین ، مشخص	۱۱
مَوْعِظَه	پند و اندرز	۹
أَصْحَاب	یاران ، پیروان	۷۸
جَاءَ ، جَاءَت	آمد، آمد به سوی	۲۱۵
نَاس	مردم	۲۴۰
أُولَئِكُهُ	آنان	۲۰۴
كَـ	تو ، ست	بـسیار
قَد	قطعاً	۴۰۶

۱۱۹	روشن، روشنگر، آشکار	مُبِين
۱۵۰	ای	يَا أَيُّهَا
۷۴۲	به سوی ، به	إِلَى ، إِلَيْ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ ﴿١﴾ آل عمران / ۱۳۸

۲- وَأُولَئِكَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٢﴾ آل عمران / ۱۱۴

۳- إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٣﴾ هود / ۶۶

۴- وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٤﴾ معارج / ۲۴

---

^۵ - بهتر است « هو » معنا نشود .

٥- قَدْ جَاءَكُم مِّنْ أَنَّ اللَّهُ نُورٌ وَكِتَابٌ مُّبِينٌ

١٥٧ مائده/ ١٥

٦- يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتُكُمْ مَوْعِظَةً مِّنْ رَبِّكُمْ

يونس/ ٥٧

٧- قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا

١٥٨ اعراف/ ١٥٨

٨- إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ

١٧ هود/ ١٧

٩- قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ ...

٦١ شعراء/ ٦١

درس ششم

تکرار	معنی	لغت
۳	صاحب ، فرمانروا	مالِک
۳۶	انسان	بَشَرٌ
۸۶	نشانه	ءَيْةٌ
۳۲	سرانجام	عَاقِبَةٌ
۲۰	ستم	ظُلْمٌ
۲۳	بزرگتر	أَكْبَرٌ
۵۲	آفرینش	خَلْقٌ
۷۵	مانند	مِثْلٌ
۱۲۴	ظالمان، ستمگران	ظالِمِين، ظالِمُون
۳۱۸	روز	يَوْمٌ
۱۳	روز کیفر و جزا	يَوْمُ الدِّين
۶۸	من	أَنَا
۴۳۰	آن ، این	ذَلِكَ
بسیار	قطعًا	ـ

۸۳	چگونه	کیف
۳۴	کالا ، بهره	متاع
۶۹	اندک	قليل
۴۳	امروز	اليوم
	حسابرس سریع	سریع الحساب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- مَلِكُ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾ حمد/۴

۲- قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ ﴿۱۱﴾ کهف/۱۱۰

۳- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿۷۷﴾ حجر/۷۷

---

۶ - جمله هایی که با «إن» شروع شوند «أَ» در این جمله ها معنا نمی شود .

۲- سریع الحساب :حسابرس سریع

٤- كَيْفَ كَانَ عَيْقَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾ يومنس

٥- قُلْ مَتَّعْ الْدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ ﴿٧٧﴾ نساء

٦- لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٦﴾

غافر/١٧

٧- إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

جاثية/٣

٨- لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ ﴿٦﴾

غافر/٥٧

درس هفتم

لغت	معنی	تکرار
أَجْرٌ	مزد ، پاداش	٩٣
كَافِرُونَ، كَافِرِينَ	كافران	١٢٩
عَظِيمٌ	بزرگ	١٠٧
عَذَابٌ	عذاب ، کیفر	٣٢١
شَدِيدٌ	سخت	٥٢
حَيَاةٌ	زندگی	٧٦
جَهَنَّمٌ	دو ZX	٧٧
أَنْتُمْ	شما	١٣٥
إِنْ	اگر	٦٩٢
إِنْ ... إِلَّا	نیست ... مگر	
أَنْتَ	تو	٨١
كُنْتُمْ	بودید ، هستید	١٩٩
كَانُوا	بودند ، هستند	٢٦٧
هَا	او ، آن ، ش	بسیار

٦٠	بدی	سُوء
	أهل، ساکن، خانواده	أهل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ توبه / ٢٢

٢- وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾ بقره / ٢٥٤

٣- قَالُوا إِنَّ أَنْتَمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ﴿١٠﴾ ابراهيم / ١٠

٤- إِنَّ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾ شعراء / ١٩

٥- إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

بقره / ٢٤٨ ﴿٧﴾

^٧ - اگر بعد از «إن» «إلا» باید «إن» به معنای «نیست» می باشد

٤- وَالْكَافِرُونَ هُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾ شورى ٢٦/

٧- أُولَئِكَ الَّذِينَ هُمْ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٥﴾ نمل ٥/

٨- كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ﴿٣﴾

غافر ٢١

٩- إِنَّ أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾ عنكبوت ٣١/

١٠- هُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ﴿٣٤﴾ رعد ٣٤/

١١- فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمُ ﴿١٠﴾ بروج ١٠/

درس هشتم

تکرار	معنی	لغت
۲۴۷	حق، راستی و درستی	حَقٌّ
۷۴	بسیار	كَثِيرٌ
۲۸	غافل ، بی توجه	غَافِلٌ
۲۸	جادو	سِحْرٌ
۲۶	باطل ، نادرست	بَاطِلٌ
۸	دلیل روشن	بُرْهَانٌ
۹	ترازو، وسیله سنجش	مِيزَانٌ
۷۳	فرستادیم	أَرْسَلَنَا
۹	بشارت دهنده، مژده دهنده	بَشِيرٌ
۴۴	هشدار دهنده	نَذِيرٌ
۳۰۴	کسی که، چیزی که، آنچه	الَّذِي
۶۶	نازل کرد، فروفرستاد	أَنْزَلَ
۴۶۴	از	عَنْ
۱۹۴	کافر شدند	كَفَرُوا

٣٢	زيانکاران	خاسِرُون، خاسِرِين
٥٥	نازل کرديم ، فرو فرستاديم	آنَزَلْنَا
٩٦	جمع رسول ، پيامبران	رُسُلٌ
٧١	دلایل روشن، معجزات آشکار	بَيِّنَاتٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ﴿٢٤﴾ فاطر

٢- الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ

كهف / ١

٣- وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ أَيِّتَنَا لَغَافِلُونَ ﴿٢٧﴾

يونس / ٩٢

٤- فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

مائده / ١١٠ ﴿١١﴾

٥- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ

مُبِينٌ ﴿٢٥﴾ هود/٢٥

٦- وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْبَطْلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ

هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٢﴾ عنكبوت/٥٢

٧- يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَنٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا

إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا ﴿١٧٤﴾ نساء/١٧٤

٨- لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ

وَالْمِيزَانَ ﴿٢٥﴾ حديد/٢٥

درس نهم

لغت	معنی	تکرار
جزاء	پاداش	۴۲
جنّات	باغها ، بهشت‌ها	۱۴۷
آمین	امین ، درستکار	۱۴
آمّة	امت ، گروه ، دین	۵۱
واحد ، واحِدة	یک ، یگانه	۳۱
اسرائیل	نام دیگر حضرت یعقوب	۴۳
صالح	نیکو ، شایسته	۱۱۰
اعبدُوا	عبادت کنید، بپرستید	۳۱
آنفسکُمْ	خودتان	۱۵۳
لیسَ	نیست ، نبود	۷۴
نار	آتش	۱۴۵
اتَّقُوا	تقوا داشته باشید	۸۳
آطِيُّعوا	اطاعت کنید، پیروی کنید	۳۰
هذهِ	این	۴۳

۳۲	پیروان کتاب الهی	أهل الكتاب
۷۴	فرزندان ، پسران	بنی، بنین، بنو، بنون
۴۹	مشرک، کسی که برای خدا همتا قرار میدهد	مُشْرِك
	ای کسانی که ایمان آورده اید	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ

توبه/۱۲۸

۲- أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّتُ

آل عمران/۱۳۶

۳- أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ

هود/۱۶

٤- يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ

٣٣ / ﴿٣﴾

٥- وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَقُولُ مَنْ أَعْبُدُ وَ

اللَّهُ مُومنون / ٢٣ ﴿٣﴾

٦- إِنَّ لَكُمْ رَسُولًا أَمِينًا ﴿١٧﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ

(٨) شعراء / ١٠٨ - ١٠٧

٧- إِنَّ هَنِذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَإِنَّا رَبُّكُمْ

فَاعْبُدُونِ ﴿٢٧﴾ انباء / ٩٢

٨- وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنِي إِسْرَائِيلَ آعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي

وَرَبَّكُمْ ﴿٧٢﴾ مائدہ / ٧٢

١- أَطِيعُونِ = أَطِيعُونِي : مرا اطاعت كنيد . ٢- فَاعْبُدُونِ = فَاعْبُدُونِي

٩- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَبِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي

نَارِ جَهَنَّمَ ﴿١﴾ بینه/٦

١٠- قَالَ يَنُوْحٌ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ طَعْنٌ وَعَمَلٌ غَيْرُ

صَلِحٌ ﴿٤٦﴾ هود/٤٦

نکات دستوری (۱)

مفرد: کلمه ای است که بر یک نفر یا یک چیز دلالت می کند مانند: صادِق = راستگو

جمع: کلمه ای است که بر چند نفر یا چند چیز دلالت می کند مانند: صادِقُون، صادِقین = راستگویان

قاعده ۱: اگر به آخر بعضی از کلمات یکی از دو علامت «ون» و «ین» افزوده شود آن کلمه به چند چیز یا چند نفر دلالت می کند «ون» و «ین» نشانه های جمع هستند.

تمرین: جدول زیر را کامل کنید (جمع و معنی کلمات را بنویسید).

معنا	جمع با "يـن"	جمع با "وـن"	معنا	مفرد
				ظالـم
				كـافـر
				مـؤـمـن
				مـحسـن
				كـاتـب
				عـاـيد
				مـجـرـم

قاعده ۲ : کلماتی که آخر آنها «ة ، ة» است ، پس از حذف «ة ، ة» و اضافه کردن «ات» جمع بسته می شوند ، مانند : جـَنـَّة : بهشت جـَنـَّ + ات = جـَنـَّات : بهشت هــا

تمرین : جمع کلمات زیر را بنویسید.

حـشـرة : دـرـاجـة : عـاـية :

صـالـحة : جـَلـَسـة :

مـؤـمـنة :

قاعده ۳ : برخی از اسم ها به شکل دیگری (غیر از قاعده ۱ و ۲) جمع بسته می شوند و خود قاعده ی خاصی ندارند
مانند : عَمَل = کار   جمع آن می شود : آعْمَال = کارها

تمرین : جمع کلمات زیر را بنویسید .

نَهْر :	مِثْل :	خَبَر :
أَمْر :	صَدْر :	قَلْب :
عِلْم :	بَيْت :	ذَنْب :
شَرِيك :	شَهِيد :	فَقِير :
مَنْزِل :	مَسْجِد :	ضَعِيف :
مَجْلِس :	مَغْرِب :	مَشْرِق :

درس دهم

تکرار	معنی	لغت
۱۸	قدر ، اندازه	قَدَر ، قَدْر
۲۵۵	کتاب ، قرآن	كِتاب
۱۹	زیور	زِينَه
۱۳۲	جمع قلب، دلها	قُلُوب
۴	درمان	شِفَاء
۲۳	تاریکی ها	ظُلُّمَات
۴۳	نور ، روشنایی	نُور
۱۴۷	غیر ، جز	غَيْر
۱۲	مبارک ، با برکت	مُبَارَك، مُبَارَكَه
۸۸	شب	لَيل ، لَيْلَه
۲۵۳.	نه، نیست، آنچه، چه، چیست	ما
۱۱۳	قراردادیم	جَعَلَنا
۴۹۷	آیا	أ
۲	تدبر نمی کنند، اندیشه نمی کنند	لا يَتَدَبَّرُون

۱۳۷	یا	آم
۱	قفل‌ها	آقفال
۴	نازل میکنیم، فرومی فرستیم	نَزَّلْ
۱۶۴	وقتی که	لَمّا
۵	خارج کنی، خارج می کنی	تُخْرِجُ
۲۷۷	اگر، هرچند، ای کاش	لَوْ
۴	یافتند، می یافتند	وَجَدُوا
۱۵	بیم دهنده‌گان، پیامبران	مُنْذِرِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ قدر/۱

۲- إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ ﴿٢﴾ زمر/۴۱

۳- إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً هَـ ﴿٣﴾ کهف/۷

٤- أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا

٢٤/ محمد

٥- وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْءَانِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

٨٢/ اسرى

٦- إِنَّ الَّرَّحْمَةَ كَيْتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ الْأَنَاسَ مِنَ

الظُّلْمَاتِ إِلَى النُّورِ ﴿١﴾ ابراهيم /

٧- أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ وَلَوْ (٢) كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ

لَوْجَدُوا فِيهِ آخِتَلَافًا كَثِيرًا ﴿٢﴾ نساء / ٨٢

٨- وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا

^٩- «لِتُخْرِجَ» «لِ» به معنای "تا ، برای اینکه " می باشد. ۲- افعال ماضی بعد از «آن ، لو ، من ، إذا » به صورت مضارع ترجمه می شوند.

٩- إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَرَّكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنْذِرِينَ ﴿٢﴾

دخان / ٣

١٠- وَمَا نَزَّلْنَاهُ إِلَّا بِقَدْرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾ حجر / ٢١

١١- مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ﴿٧٣﴾ اعراف / ٧٣

١٢- قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾ شعراء / ٢٣

١٣- وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾ عنکبوت / ١٥

١٤- فَمَا مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٧٨﴾

توبه / ٣٨

نکات دستوری (۲)

هم خانواده : به حروف مشترک چند کلمه ، حروف اصلی یا ریشه‌ی کلمات گویند . به کلماتی که حروف اصلی یا ریشه‌ی آنها یکی باشد کلمات هم خانواده می گویند .

مانند :

عالیم ، علوم ، اعلم : ع - ل - م این کلمات در معنای دانش و دانستن مشترک هستند.

تمرین : برای هریک از کلمات زیر چند کلمه‌ی هم خانواده بنویسید و حروف اصلی آنها را مشخص کنید .

ریشه	همخانواده	همخانواده	همخانواده	کلمه
				بَخْرُج
				ظَالِمِينَ
				عِلْم
				يُؤْمِنُ
				ناصِر
				خَلْق
				شَهِيد
				حَمْد
				فَتَح
				فِكْر

درس یازدهم

تکرار	معنی	لغت
۹	محل زندگی ، جایگاه	قَرَار
۷	میان ، بین	خِلَال
۵۱	رودها	آَنْهَار
۱۲	خشکی	بَرَّ
۳۳	دریا	بَحْر
۴۵	راه	صِرَاط
۳۷	راست	مُسْتَقِيم
۱۹	زنده	حَيٌّ
۲۰	شرک می ورزند، (برای خدا) همتا قرار می دهند	يُشَرِّكُون
۸۶۱	کسی، کسیکه، چه کسی آنچه	مَن
۹۴	آفرید	خَلَقَ
۶۳	آب	مَاء
۱۰۵	قرار داد	جَعَلَ

٧٣	هدايت می کند، نشان ميدهد	يَهْدِي
١٤	برتر و بزرگتر است	تَعَالَى
١٠٤	می داند	يَعْلَمُ
١٢٦	می خواهد	يَشَاءُ
٦٨	می گويد، بگويد	يَقُولُ
١٦٦	راه	سَبِيل
١٠٥	ایمان می آورند	يُؤْمِنُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- إِنَّ اللَّهَ أَكْبَرُ
خَيْرٌ أَمَا يُشْرِكُونَ ﴿١٠﴾ نمل/٥٩

٢- أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنْ

السَّمَاءُ مَاءً ﴿٦٠﴾ نمل/٦٠

٣- أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلْلَهَا أَنْهَرًا

^١ - إِنَّ اللَّهَ = أَ + اللَّهُ : آيا خدا   أَمَّا = أَم + ما   ٢- أَمَّن = أَم + مَن
        عن + ما

٤- أَمَّنْ يَهْدِي كُمْ فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ... نمل/٦٣

٥- أَئِلَهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

نمل/٦٣

٦- قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبِ إِلَّا

اللَّهُ .. نمل/٦٥

٧- وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

نور/٤٦

٨- قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا طلاق/٣

٩- وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقُّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ

احزاب/٤

١٠- وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلًّا شَيْءٌ حَتَّىٰ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

انبياء/٣٠

۱۱- قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا ﴿٨٤﴾ مونون/۸۴

۱۲- وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ ﴿١﴾ منافقون/۱

نکات دستوری (۳) کلمات هموزن

کلماتی که در حروف زائد و حرکات یکسانند ، کلمات هموزن می باشند. مانند :

- عَالِم ، خَالِق ، نَاصِر ، كَافِر ، ظَالِم حرف زائد « ا » است.
- رَحِيم ، كَرِيم ، كَبِير ، فَقِير حرف زائد « يـ » است .
- مَحْفُوظ ، مَحْمُود ، مَحْرُوم ، مَعْرُوف حرف زائد « مـ ، وـ » است .

تمرین : برای هر کلمه سه هموزن بنویسید

			أَبْصَار
			خَالِدِين
			عَلِيم
			مَعْدُود
			عَابِدات

درس دوازدهم

تکرار	معنی	لغت
٦٥	ليكن ، ولی	لَكِن
٨٠	بيشتر	أكْثَر
٨	آشكار	ظاهر
٢٦٦	ميان	بَيْن
٢٤٢	پيش	قَبْل
٧	اختلاف ، آمد و شد	إِخْتِلَاف
٢٠	گمان	ظن
١٥٣	فرمان، کار، موضوع	أمر
١٩٩	بعد ، پس	بعد
٧٢	دردناك	آلِيم
٨٣	انجام می دهيد	تَعْمَلُون
٥٣	بينا	بَصِير
١٦٢	данا	علِيم

٩٧	می دانند، بدانند	يَعْلَمُونَ، يَعْلَمُوا
١٥٦	آنها (آن دو)	هُما
٥٧	روز	نَهار
١٨	تقوایشہ می کنند	يَتَّقُونُ
٤١	آفریدیم	خَلَقْنَا
٤٠	وای ، وای بر	وَيْلٌ
٦١٧	این که ، که	أَن
١٠٩	می گویند ، بگویند	يَقُولُونَ، يَقُولُوا
١	مشورت	شُورى

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- لَخَلْقُ الْسَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ

وَلِكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ غافر/٥٧

٢- يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ

آخِرَةٍ هُمْ غَافِلُونَ ﴿٧﴾ روم ٧/

٣- إِنَّ فِي أَخْتِلَافِ الْلَّيلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَتِ لِقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿١﴾

يونس ٦/

٤- وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا
ذَلِكَ ظُنُونُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

ص ٢٧/ ﴿٣﴾

٥- وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ﴿٣٨﴾ شوري ٣٨/

٦- أَنَّ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ ﴿١٦٩﴾ اعراف ١٦٩/

٧- فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ ... ﴿٢٣﴾ جاثية ٢٣/

٨- لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ ﴿١٠١﴾ هود ١٠١/

٩- وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ حجر/٥٠

١٠- إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٣٢﴾ نساء/٣٢

١١- إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١﴾ سبا/١١

١٢- فَمَا ظُنِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾ صافات/٨٧

نکات دستوری (۴)

وزن کلمه

با جایگزینی مرتب سه حرف « فعل » به جای حروف اصلی هر کلمه و ثابت ماندن سایر حروف و حرکات، وزن آن کلمه ساخته می شود . مانند :

- عالِم ، خالِق ، قادر ، شاکِر ، عادِل

حرف زائد « ا » است و همهی آنها بر وزن فاعل می باشند.

- عَلِيمٌ ، خَبِيرٌ ، كَبِيرٌ ، عَظِيمٌ   حرف زائد « يـ » است و بر وزن فَعِيل می باشند .

- مَعْلُومٌ ، مَحْمُودٌ ، مَنْصُورٌ ، مَرْفُوعٌ   حرف زائد « مـ ، وـ » است . و بر وزن مَفْعُول می باشند .

تمرین : ریشه و وزن کلمات هم خانواده‌ی زیر را بنویسید.

وزن	ریشه	کلمات هم خانواده
، ،		يَخْلُقُ، خالق، يَخْلُقُونَ
، ،		تُبَصِّرُونَ، بَصِيرٌ، أَبْصَارٌ
، ،		أَجْمَعِينَ، جامع، جَمْع
، ،		أَرْسَلَنَا، رَسُولٌ، مُرْسَلِينَ

درس سیزدهم

تکرار	معنی	لغت
۸۵	هدايت	هُدَىٰ، هُدَىٰ
۴۳	پرهیز کاران	مَنْعِّمَةٍ
۸۳	نماز	صَلَاةٌ
۲۲	یاری ، پیروزی	نَصْرٌ
۹۷	با حکمت (کسی که کارهایش سنجیده است)	حَكِيمٌ
۱۲۷	بلکه	بَلْ
۳۲	زکات	زَكَةٌ
۹۲	سخن	قَوْلٌ
۱۸	شک ، تردید	رَيْبٌ
۹	برپامی دارند، برپا دارند	يُقِيمُونَ، يُقِيمُوا
۲۱	روزی دادیم	رَزَقْنَا
۲۳	انفاق می کنند، انفاق کنند	يُنْفِقُونَ، يُنْفِقُوا
۵۵	نازل شد	أَنْزَلَتْ

١١	يَقِينٌ دَارِنْد ، بَاوَرْ دَارِنْد	يُوقِنُونَ
١٢	رَسْتَگَارَان	الْمُفْلِحُونَ
٨٢	بُودِيم	كُنَا
١٦	بَرْپَا دَارِيد	أَقِيمُوا
٢٠	بِيرْ دَازِيد ، بَدْهِيد	ءَاتُوا
٤٧	شَنْوَا	سَمِيع

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١- الْمَرِ ۝ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبٌ فِيهِ هُدًى

لِلْمُتَّقِينَ ۝ بِقَرْهٖ ١-٢

٢- الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقْيِمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا

رَزَقَنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۝ بِقَرْهٖ ٣

٣- وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقَنُونَ ﴿٤﴾ بقره / ٤

٤- أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّنْ رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمْ

الْمُفْلِحُونَ ﴿٥﴾ بقره / ٥

٥- وَمَا الْنَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿٦﴾

آل عمران ١٢٦

٦- يَوْمَ لَنَا قَدْ كُنَّا فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا

ظَلِيلِينَ ﴿٧﴾ انباء / ٩٧

٧- فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكُوَةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ

وَرَسُولَهُ وَ... ﴿٨﴾ مجادله / ١٣

٨- قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ

الْسَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٩﴾ انباء / ٤

نکات دستوری (۵) اسم فاعل

اسم فاعل: کلمه‌ای که بر وزن فاعل است، و بر کننده‌ی کاری یا دارنده‌ی حالتی دلالت دارد، به آن اسم فاعل می‌گویند.

۱- جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کنید و سعی نمایید آن را به خاطر بسپارید

معنا	کلمه(اسم فاعل)	معنا	کلمه
آفریننده	خالق	آفریدن	خلق
یاری کننده	ناصر	یاری کردن	نصر
		جمع کردن	جمع
		انجام دادن	عمل
		نگه داری	حفظ
			ظلم

- اسم فاعل به صورت جمع نیز با علامت‌های «ون»، «ین»، «ات» می‌آید. مانند: حافظُون، حافظِین، حافظات.
- گاهی آخر اسم فاعل «ة» می‌آید مانند: ناظِرَة، صابِرَة

درس چهاردهم

تکرار	معنی	لغت
۳۲	خانه	دار
۴۲	سلامت، امنیت ، درود	سَلَام
۹۷	جمع عبد، بندگان	عِبَاد
۴	واسیع، گسترده	وَاسِعَه
۱۴۰	شخص، انسان ، جان	نَفْس
۴۴	مرگ	مَوْت
۱۵	تردید	شَك
۳۶	پیامبر، فرستاده	مُرْسَل
۱۵	دعوت می کند، می خواند	يَدْعُوا
(۲۴)۵	فقط مرا	إِيّاَيْ
(۵)۳	چشیده	ذَاقَهَهُ
۱۹	بازگرداnde می شوید	تُرْجَعُونَ
۴۳	گفت	قَالَتْ
۶	پدیده آورنده	فاطِر

۲۶	دعوت می کنند، می خوانند	يَدْعُونَ
۱۴۴	غير ، جز	دُونْ
۸۴	بخشن ، لطف	فَضْلٌ
۴	زنده شدن، رستاخیز	بَعْثٌ
۴۱	پاک و بی عیب است	سُبْحَانَ
۷	وصف می کنند	يَصِفُونَ
-	این بدان سبب است	ذَلِكَ بِأَنَّ
	مانند ، مثل	كَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱- وَاللَّهُ يَدْعُوا إِلَىٰ دَارِ الْسَّلَمِ وَهَدِيٍّ مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ

صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ يونس / ۲۵

۲- يَعْبُدُونَ الَّذِينَ ءامَنُوا إِنَّ أَرْضَى وَاسِعَةٌ فَإِيَّنِي

فَاعْبُدُونَ عنکبوت / ۵۶

٣- كُلُّ نَفْسٍ ذَآيِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

عنكبوت/ ٥٧

٤- * قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ ...

ابراهيم / ١٠

٥- ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ

الْبَاطِلُ

لِقَمَانٍ / ٣٠

٦- فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ

الْخَسِيرِينَ

بقره / ٦٤

٧- يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَتَقْوَا رَبِّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ

وَاحِدَةٍ ...

نساء / ١

٨- مَا خَلَقْكُمْ وَلَا بَعْثُكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ إِنَّ

اللَّهُ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٨﴾ لقمان/٢٨

٩- سُبْحَنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٦﴾

وَسَلَّمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ

الْعَلَمِينَ ﴿١٨﴾ صافات/١٨٢-١٨٠

١٠- الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ... ﴿١﴾ ملك/٢

١١- بَلِ الْإِنْسَنُ عَلَى نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ قيامه/١٤

١٢- سُبْحَنَهُ وَتَعَلَّى عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٠٠﴾ انعام/١٠٠

نکات دستوری (۶) اسم مفعول

اسم مفعول : کلمه‌ای که بر وزن مفعول است و بر کسی یا چیزی دلالت دارد که کاری بر روی آن انجام شده است، به آن اسم مفعول می‌گویند.

۱- جدول زیر را مانند نمونه تکمیل کنید و سعی نمایید آن را به خاطر بسپارید

معنا	کلمه(اسم مفعول)	معنا	کلمه
جمع شده	مَجْمُوع	جمع کردن	جَمْع
نگهداری شده	مَحْفُظ		حِفْظ
			حَمْد
			خَلْق
			ظُلْم

- اسم مفعول به صورت جمع نیز با علامت‌های « ون، ين ، ات » می‌آید . مانند مَصْوُرُون ، مَبْعُوثِين ، مَعْلُومات
- گاهی در آخر اسم مفعول « ة » می‌آید. مانند : مَجْمُوعَة مَرْفُوعَة

قواعد ترجمه

- ۱- در ترجمه‌ی برخی از آیات و عبارات بهتر است به جای ”خدا“ همان ”الله“ نوشته شود . مانند : لا اله الا الله = خدایی جز الله نیست .
- ۲- (مِن) در جملات سؤالی و منفی به معنی هیچ می باشد
مانند : ما لَكُم مِّن إِلَهٍ غَيْرُهُ
- ۳- در این عبارت « بِ » به معنای « از » است . لَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللهِ = نیست قدرتی جز از خدا . و در این عبارت به معنای
« در » است . مَنَامُكُم بِاللَّيلِ = خواب شما در شب .
- ۴- « لِ » به معنای « برای » است . هرگاه با ضمیر متصل
بیاید به صورت « لَ » می آید لَهُ = برای او . لَكُم = برای شما
- ۵- کلمه‌ی « ربِّ = ربّی » پروردگارم ، پروردگارا
- ۶- در برخی عبارات می توان ضمیر « هُوَ » را معنی نکرد
مانند : إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ = قطعاً خداوند شنواز بینا
است .